

Briselē, 30.9.2015.
SWD(2015) 186 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS
IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMS

Pavaddokuments dokumentam

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

ar ko nosaka kopīgus noteikumus par vērtspapīrošanu, izveido Eiropas mēroga regulējumu attiecībā uz vienkāršu, pārredzamu un standartizētu vērtspapīrošanu un groza Direktīvu 2009/65/EK, Direktīvu 2009/138/EK, Direktīvu 2011/61/ES, Regulu (EK) Nr. 1060/2009 un Regulu (ES) Nr. 648/2012

un

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

ar ko groza Regulu (ES) Nr. 575/2013 par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām

{COM(2015) 472 final}
{SWD(2015) 185 final}

Kopsavilkums
Ietekmes novērtējums par priekšlikumu regulai par vērtspapīrošanu
A. Rīcības nepieciešamība
Iemesli un apsvērumi. Risināmās problēmas būtība
Pirms krīzes vērtspapīrošanas tirgus bija viens no Eiropas ekonomikas finansējuma avotiem; tā apjoms ik gadu pieauga. Krīzes laikā šis tirgus darbojās labi, un tajā radītie zaudējumi bija nenozīmīgi mazi. Taču pēc krīzes tā reputāciju smagi iedragāja notikumi un prakse, kas tika īstenota citviet pasaulē, galvenokārt ASV. Šīs reputācijas ietekme atspoguļojas ieguldītāju viedoklī par ES vērtspapīrošanas augsto riska pakāpi, kā arī vērtspapīrošanu reglamentējošie noteikumi, kas ir tikuši pielāgoti galvenokārt ASV tirgos radītajiem zaudējumiem. Tā kā šie zaudējumi vairākkārt pārsniedza ES vērtspapīrošanas zaudējumus, minētie reglamentējošie noteikumi Eiropas tirgus dalībniekus nostāda salīdzinoši neizdevīgākā stāvoklī. Reputācijas un reglamentējošo noteikumu ietekmē ES vērtspapīrošanas tirgus darbība ir apstājusies. Tādējādi ir zaudēts viens no ES ekonomikas finansējuma avotiem. Ja netiek izmantota vērtspapīrošana, banku spēja pārdot aktīvus ir ierobežota. Līdz ar to pašreizējā nepieciešamība samazināt aizņemto līdzekļu īpatsvaru bieži vien liek bankām samazināt savu bilanci, ierobežojot kredītēšanas apjomu. Eiropas kontekstā, kur 80 % finanšu starpniecības notiek caur bankām, tam ir būtiska ietekme uz izaugsmi. Atlabšana bez kredītlīdzekļu izmantošanas ir ieilgusi, un tas palēnina izaugsmi un jaunu darbvietu radīšanu.
Iniciatīvas mērķi
Šīs iniciatīvas vispārīgais mērķis ir droša vērtspapīrošanas tirgus atjaunošana, tādējādi uzlabojot ES ekonomikas finansēšanu, īstermiņā vājinot saikni starp nepieciešamību samazināt banku aizņemto līdzekļu īpatsvaru un kredītlīdzekļu ierobežoto pieejamību, bet ilgtermiņā – izveidojot līdzsvarotāku un stabilāku ES ekonomikas finansējuma struktūru. Konkrētāk, tas ir panākams, no nepārredzamākiem un sarežģītākiem vērtspapīrošanas instrumentiem nošķirot vienkāršus, pārredzamus un standartizētus (VPS (angliski – STS)) vērtspapīrošanas instrumentus, kas var tikt uzskatīti par ilgtspējīgu ES ekonomikas finansējuma avotu. Otrkārt, tiks īstenota vērtspapīrošanas tirgu procesu un prakses standartizācija, kā arī tiks novērstas dažādu regulējumu savstarpējās nesaskaņas. Tas, cik lielā mērā šie mērķi ir sasniegti, tiks vērtēts, ņemot vērā cenas un emitēto vērtspapīru apjoma atšķirības starp VPS un pārējiem instrumentiem.
ES mēroga rīcības pievienotā vērtība
Vērtspapīrošanas instrumenti tiek tirgoti atvērtajos un integrētajos ES finanšu tirgos. Vērtspapīrošanā veidojas saiknes starp dažādām dalībvalstu un trešo valstu finanšu iestādēm: bieži vien banku izsniegtie aizdevumi tiek vērtspapīroti, savukārt finanšu iestādes, piemēram, apdrošināšanas sabiedrības un ieguldījumu fondi veic ieguldījumus šajos instrumentos, un tas notiek arī pāri Eiropas robežām. Turklāt vērtspapīrošanas normatīvais regulējums galvenokārt ir balstīts uz ES tiesību aktiem. Tādēļ VPS instrumentu nošķiršanu no pārējiem instrumentiem var ieviest vienīgi ar ES mēroga iniciatīvu.
B. Risinājumi
Izskatītie politikas risinājuma varianti par leģislatīvo aktu pieņemšanu un citādiem pasākumiem Vēlamākais risinājuma variants. Iemesli un apsvērumi
Ir tikuši apsvērti vairāki VPS kritēriju ieviešanas risinājuma varianti: normatīvā regulējuma pielāgošana, lai tas atspoguļotu VPS instrumentu dažādos riska profilus, un vērtspapīrošanu reglamentējošo tiesību aktu pamatelementu (t. i., definēto terminu skaidrojums un prasības par informācijas atklāšanu un pienācīgu rūpību) standartizēšana. Katrā jomā ir tikuši apsvērti trīs risinājuma varianti – netiek veiktas nekādas darbības, tiek pieņemti leģislatīvie akti un tiek veikti ar

legislatīvo aktu pieņemšanu nesaistīti pasākumi. Vēlamais variants ir tādu legislatīvo aktu pieņemšana, ar kuriem tiek ieviesti VPS kritēriji, un diferencēta normatīvā regulējuma ieviešana attiecībā uz VPS instrumentiem un vērtspapīrošanu reglamentējošo tiesību aktu pamatelementu (t. i., definēto terminu skaidrojums un prasības par informācijas atklāšanu un pienācīgu rūpību) standartizēšana. Ar šo risinājumu tiks panākta instrumentu dažādošana, un turpmāk regulējums būtu vairāk atkarīgs no to riska pakāpes. Turklāt tiks standartizētas pašreizējās, savstarpēji atšķirīgās ES tiesību normas par definēto terminu skaidrojumu un prasībām attiecībā uz informācijas atklāšanu un pienācīgu rūpību. Tas savukārt mazinātu pašreizējos aizspriedumus un veicinātu droša un ilgtspējīga vērtspapīrošanas tirgus atjaunošanu.
Atbalsts dažādajiem risinājuma variantiem Absolūtais ieinteresēto personu vairākums atbalsta šo iniciatīvu. Nav atšķirību starp dažādām respondentu kategorijām: šo iniciatīvu atbalsta lielākā daļa likumdevēju, centrālo banku, regulatoru, uzraudzības iestāžu, tirgus dalībnieku un domnīcu.

C. Vēlamā varianta gaidāmā ietekme
Vēlamā varianta [galvenie] ieguvumi Ciktāl ierosinātā politika radīs jaunu ES ekonomikas finansējuma avotu, kas ir mazāk atkarīgs no banku nozarē pastāvošajiem ierobežojumiem, tā mazinās finanšu krīzes ietekmi uz kredītēšanu un tādējādi arī ietekmi uz izaugsmi un nodarbinātību. Šādu krīžu sociālās izmaksas turpmāk būs mazākas. Turklāt, veicinot tādu vērtspapīrošanas struktūru izplatību, kuru riskus ir iespējams analizēt, izprast un noteikt tām cenu, politikas risinājuma varianti sekmēs vērtspapīrošanas tirgu, kas finanšu stabilitātes kontekstā būtu mērķtiecīgs labāka ekonomikas finansējuma nodrošināšanas veids. Nekas neliecina, ka ierosinātajai politikai būs tieša vai netieša ietekme uz vidi.
Vēlamā risinājuma varianta [galvenās] izmaksas Nav sagaidāms, ka papildus tirgus dalībnieku un publiskās pārvaldes iestāžu izmaksām saistībā ar pielāgošanos jaunajam normatīvajam regulējumam tiks radītas citas nozīmīgas sociālās un ekonomiskās izmaksas. Nekas neliecina, ka ierosinātajai politikai būs tieša vai netieša ietekme uz vidi.
Ietekme uz komercsabiedrībām, MVU un mikrouzņēmumiem Izvēlētie politikas risinājuma varianti labvēlīgi ietekmēs MVU finansēšanu. Pirmkārt, īstermiņa vērtspapīrošanas veidu, piemēram, ar aktīviem nodrošinātu komerciālo vērtspapīru, iekļaušana VPS regulējumā un attiecīgi uzlabojumi to kapitāla klasificēšanā, veicinās šā svarīgā MVU finansējuma avota izaugsmi. Otrkārt, ar šo iniciatīvu ir paredzēts nodot banku rīcībā instrumentu riska pārņemšanai ārpus bilances. Ir sagaidāms, ka bankas tādējādi atbrīvojušos kapitālu arvien vairāk izmantos tam, lai izsniegtu jaunus kredītus ģimenēm un uzņēmumiem, kuru lielākā daļa Eiropas Savienībā ir MVU. Visbeidzot, tā kā iniciatīva paredz ieviest vienotu un konsekventu ES vērtspapīrošanas regulējumu un mudināt tirgus dalībniekus turpināt attīstīt standartizāciju, tiks mazinātas vērtspapīrošanas darbības izmaksas. Tā kā MVU aizdevumu vērtspapīrošanā šīs izmaksas ir augstākas nekā vidējais rādītājs, šis kritums īpaši labvēlīgi ietekmēs MVU izsniegto aizdevumu kredītresursu cenu.
Iespējamā nozīmīgā ietekme uz valsts budžetu un pārvaldi Nav
Citāda nozīmīga ietekme Nav
D. Sekojumdarbības
Politikas pārskatīšana

Topošie tiesību akti tiks pilnīgi izvērtēti apmēram 4 gadus pēc to ieviešanas termiņa, lai citstarp novērtētu to iedarbīgumu un efektivitāti šajā ziņojumā izklāstīto mērķu sasniegšanas ziņā un lai izlemtu, vai ir nepieciešami jauni pasākumi vai grozījumi.